

בס"ד. יום ב' דראש השנה, ה'תשכ"ה

(הנחה בלתי מוגה)

זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון¹, דקאי על ראש השנה, יום ברוא אדם הראשון², ונקרא תחלת מעשיך (כל מעשיך), והיינו, דעם היות שבכ"ה באלול נברא העולם³, מ"מ, אינו נקרא תחלת מעשיך, לפי שעדיין לא נשלמה בו כוונת הבריאה, עד ליום ו' למעשה בראשית, יום ברוא אדה"ר, שבו נשלמה כוונת הבריאה, ולכן הוא תחלת כל מעשיך⁴. וידוע מה שמדייק בזה כ"ק מו"ח אדמו"ר (בהמשך ר"ה תש"ד⁵), הלא בכל הענינים ובפרט בענין הבריאה צריך להיות סדר מסודר בתחלה וסוף, וא"כ, כיון שיום ו' למע"ב הוא סוף הבריאה, הרי עדיין אינו מובן איך נקרא בשם תחלת מעשיך. וכללות הביאור בזה הוא⁶, דהנה, התהוות כללות סדר ההשתלשלות הוא מצד הרצון למלוכה, שעלה ברצונו ית' אנה אמלוק⁷, שאין זה ענין המלוכה כפי שנעשה לאחר שישנם נבראים נפרדים, אלא הו"ע המלוכה כפי שהוא בטרם כל יצור נברא⁸, דהיינו בחי' רוממות והתנשאות עצמית. וענין זה נמשך ונתגלה ע"י אדה"ר, שע"י שאמר הוי' מלך גאות לבש⁹, המשיך בחי' רוממות העצמית בגלוי. וכמו"כ פעל אדה"ר ענין המלוכה בכל הנבראים, דהנה ידוע ההפרש בין מלוכה לממשלה¹⁰, שמלוכה היא ברצון דוקא, כמ"ש¹¹ ומלכותו ברצון קבלו עליהם. וענין המלוכה ברצון נעשה ע"י אדה"ר, כדאיתא בזהר¹² שכאשר נברא אדה"ר אמר לכל הנבראים — ופעל אצלם — בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני הוי' עושנו¹³. ולכן נקרא יום ברוא אדה"ר תחלת

7 אד"ר — הובא בסהמ"צ להצ"צ קע,
ב. וראה לקו"ת נשא כא, ד. נצבים נא, ב.
8 פיוט "אדון עולם". וראה המשך תעריב
ח"א ס"ע תרכב. ד"ה אדון עולם תש"ג
(סה"מ תש"ג ע' 10 ואילך).
9 תהלים צג, א. פרקי דר"א פי"א.
10 לקו"ת נצבים נה, סע"ב. נו, סע"ב.
11 בתפלת ערבית.
12 ח"א רכא, ב. ח"ג קז, ב. תקו"ז תנ"ו
(צ, ב).
13 תהלים צה, ו.

1 תפלת מוסף דר"ה (ר"ה כז, א).
2 ויק"ר רפכ"ט. פסיקתא דר"כ פיסקא כג
(בחודש השביעי).
3 ויק"ר ופסיקתא דר"כ שם. תוד"ה
לתקופות — ר"ה ח, א.
4 ראה חדא"ג מהרש"א ר"ה כז, א.
5 ד"ה זה היום בתחילתו (סה"מ תש"ד
ע' 3).
6 ראה סד"ה אתם נצבים תרד"ע (המשך
תעריב ח"א בסופו (ע' תרלד)).

מעשיך, כי, עם היות שבכ"ה באלול נברא העולם, מ"מ, כיון שדוקא ביום ברוך אדה"ר נשלם הרצון דאנא אמלוך, שנמשך בגילוי בחי' רוממות העצמית, שזהו סיבת כל הבריאה, לכן נקרא יום ברוך אדה"ר תחלת מעשיך. וכן הוא גם בר"ה בכל שנה ושנה, כידוע¹⁴ שבכל ר"ה חוזרים הדברים לקדמותם, וצריכים להמשיך את כללות הבריאה מחדש, ע"י שפועלים התעוררות הרצון דאנא אמלוך שהוא בחי' רוממות העצמית. והיינו, דאף שלכאורה ההמשכה שבר"ה היא רק המשכה פרטית לשנה זו, הרי מבואר באגה"ק¹⁵ ע"פ¹⁶ ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה, שבכל שנה ושנה יורד ומאיר כו' אור חדש כו', והיינו, שזהו חידוש אמיתי ועצמי, שהוא מבחי' רוממות העצמית דוקא. וזהו שכל ר"ה הוא תחלת מעשיך, לפי שנמשך בו בחי' רוממות העצמית, כמו ר"ה בפעם הראשונה שבו נמשך בחי' רוממות העצמית בגילוי ע"י אדה"ר.

ב) ולהבין זה בעומק יותר, יש להקדים¹⁷ מ"ש דוד המלך בשם כל ישראל ארוממך אלקי המלך¹⁸, דפירוש ארוממך, הנה אמיתית ענין הרוממות היינו בחי' רוממות עצמית שלמעלה באין ערוך מבחי' רוממות והתנשאות על נבראים¹⁹, והיינו, שהיא בחי' שלמעלה מהשתלשלות, לא רק למעלה מספירת המלכות, אלא גם למעלה מספירת החכמה שהיא ראשית ההשתלשלות, ולמעלה גם מבחי' חכמה שבכתר שגם היא בכלל ההשתלשלות, כידוע מ"ש הרמ"ז²⁰ שהתחלת האצילות הוא מבחי' חכמה סתימאה, והיינו, שבחי' חיצונית חכמה סתימאה שהיא מקור חכמה הגלוי היא בכלל האצילות. ויתירה מזה, שגם בחי' חיצונית הכתר, כיון שהיא מקור עכ"פ להשתלשלות, יש לה שייכות אל ההשתלשלות, וכידוע²¹ שבחי' חיצונית הכתר נמנה במנין הספירות, ולכן היא בבחי' רוממות על ההשתלשלות בלבד, ואינה בבחי' רוממות עצמית. ואמיתת הרוממות שהיא רוממות עצמית הוא בחי' פנימיות הכתר, והוא בחי' עתיק, לשון העתקה, שנעתק ונבדל לגמרי מכל ענין ההשתלשלות,

14) ראה פרי עץ חיים שער ר"ה פ"א. תרצ"ב ע' שז ואילך.

ובכ"מ. 18) תהלים קמה, א.

15) סי"ד. 19) ראה פירוש המלות לאדמו"ר האמצעי.

16) עקב יא, יב. פק"ס (קח, ג ואילך).

17) בהבא לקמן — ראה ד"ה אני לדודי 20) לזח"ג פח, ב.

וד"ה אתם נצבים תרד"ע (המשך תער"ב ח"א 21) ראה תו"א צא, ג ואילך. לקו"ת שלח

פרק שה (ס"ע תרכא) ואילך. וראה גם סה"מ מט, ג. ביאוה"ז להצ"צ ח"א ע' ערה. ובכ"מ.

שלכן אינו נמנה לעולם במנין הספירות. אמנם, עפ"ז אינו מובן מהו ענין ארוממך, דמשמע לרומם ולהגבי' למעלה, דמאחר שהו"ע רוממות עצמי (כנ"ל), מה שייך לרומם בחי' זו למעלה יותר. אך הענין הוא, דפירוש ארוממך הוא²² להמשיך בחינת רוממות העצמית מלמעלה למטה, היינו, שבחי' רוממות העצמית יהי' בבחינת המשכה וגילוי למטה, שזהו ארוממך בכ"ף פשוטה, שמורה על ההמשכה עד למטה מטה¹⁹. דהנה, בחי' הרוממות העצמית מצד עצמה היא בבחי' העלם והסתר, שהרי כל ענין הרוממות הוא היותו מרומם ונבדל, ובמילא הרי זה סתום ונעלם. וזהו"ע ארוממך, שהחידוש בזה הוא לגבי העולמות, שגם בהם יומשך בחינת הרוממות להיות מאיר בגילוי. ועוד פירוש בארוממך אלקי המלך, שהו"ע ההעלאה מלמטה למעלה, והיינו, שבחינת אלקי, אלקה שלי (כב' הפירושים שבזה שיתבאר לקמן באריכות), יתרום ויתעלה בבחינת רוממות העצמות. וב' ענינים אלו נעשו ע"י אדה"ר בר"ה. דהנה, בתחלת הבריאה הי' ענין הרוממות בהעלם, דעם היות אשר בדבר הוי' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם²³, מ"מ, הרי זה בהעלם, ואדה"ר המשיך רוממות העצמית שיהי' בגילוי למטה, שזהו"ע ההמשכה מלמעלה למטה. וכמו כן פעל אדה"ר העלאת כל הבריאה מלמטה למעלה, עי"ז שאמר להנבראים בואו נשתחוה ונכרעה ונברכה לפני הוי' עושנו, שהו"ע ההעלאה לבחי' רוממות העצמית.

ג) **וביאור** הענין, דהנה, בתיבת אלקי יש שני פירושים, אלקי מלשון כח, ואלקי מלשון אלקות²⁴. וב' פירושים אלו הם לכאורה ענינים הפכיים. דענין האלקות, היינו הארה אלקית, הוא בחי' אור וגילוי המתפשט מן העצם, שזהו שעולם האצילות נקרא עולם האלקות²⁵, היינו שזהו התפשטות הארה מאוא"ס המאציל ב"ה. אבל כח אינו בחי' אור וגילוי, שאינו התפשטות הארה ממקורו, אלא נמצא ממקורו כמו דבר הנבדל ממנו, ובא בבחי' כח נעלם. ומ"מ נכללים ב' הפירושים בתיבת אלקי, לפי שיש מעלה בכל אחד מהם, והיינו, שיש מעלה באור לגבי כח, ויש גם מעלה בכח לגבי אור (כדלקמן), וזהו שאלקי סובל ב' הפירושים, שיש בו ב' המעלות.

(25) ראה תניא פמ"ט (סט, א). סהמ"צ

להצ"צ מצות האמנת אלקות פ"ד. המשך

תרס"ו ע' תכט.

(22) ראה ת"א מקץ מ, ג.

(23) תהלים לג, ו.

(24) ראה גם אוה"ת יתרו ע' תשנ ואילך.

ד) **ויובן** בהקדם ביאור ההפרש בין אור לשם [דשם הו"ע המלכות, אלקי המלך, כמאמר²⁶ מלך שמו נקרא, שהרי מה שמתפשט מהמלך על השרים והעבדים וכל אנשי המדינה אינו עצם המלך אלא רק שמו בלבד], שהוא ע"ד ההפרש בין אור לכח. והענין הוא, דאור הוא גילוי והוא בדביקות ניכרת, ושם הוא העלם והוא בדביקות בלתי ניכרת. דהנה, אור הוא גילוי, והיינו, שהאור מגלה את המאור, שהרי בהאור ניכר בגלוי אם הוא אור הנר, אור הירח, אור השמש או אור היום, והיינו, לפי שהמאור הוא בגילוי בהאור, וכידוע שכל אור הוא מעין המאור לפי שהוא דבוק בהמאור. וכשם שהאור עצמו הוא גילוי, הנה גם פעולתו בהדבר שנעשה מואר על ידו היא באופן של גילוי, שבדבר המואר ניכר אם הוא מואר מאור הנר, מאור הירח או מאור השמש. וכמו כן הוא בענין האור למעלה, שהוא מעין המאור, ויתירה מזה, שהוא גם מעין הענינים שבהעצמות שלמעלה מבחי' מאור, שהרי כשם שלא זהו עיקר האלקות מה שהעולמות מתהווים ממנו²⁷, כמו כן לא זהו עיקר האלקות מה שהאור נמשך ממנו, והיינו, שמלבד ענין האור, נושא העצמות בעצמו כביכול כו"כ ענינים עד אין סוף, וכל הענינים שישנם בהעצמות נמשכים גם בהאור. וראי' לדבר מענין התהוות יש מאין, דהנה, מבואר באגה"ק²⁸ שהתהוות היא מאור א"ס, שהאור הוא כעין המאור הוא מהותו ועצמותו של המאציל ב"ה כו' שהוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש כו', והרי כח ההתהוות שבהעצמות אינו מצד ענין המאור שבו, אלא מצד היותו בורא, ומ"מ, גם ענין זה נמשך בהאור. וטעם הדבר (שנמשך בהאור גם כח ההתהוות שמצד הבורא) הוא לפי שהאור הוא כעין המאור (כמ"ש באגה"ק), והכוונה בזה, דלהיות שבעצמות לא שייך לחלק בין ענין המאור שבו לשאר הענינים שבו, לכן, להיותו מעין המאור, הרי הוא גם מעין כל הענינים שבהעצמות. אמנם, כל שאר הענינים שבהעצמות ישנם בהאור בהעלם, ומה שנתגלה בהאור הוא בחי' המאור בלבד שזהו שהאור הוא מעין המאור, והיינו, לפי שכך עלה ברצונו ית' שכל שאר הענינים יהיו בהאור בהעלם והסתר, ורק ענין המאור יהי' בו בגילוי, אבל בהעלם ישנם בהאור כל הענינים שבהעצמות.

אך ענין השם הוא בבחי' העלם, שהרי ע"י השם אין יודעים מהות הדבר שנקרא בשם זה. ועם היות שע"י השם נמשך החיות, כידוע²⁹

29) ראה רמב"ן ובחיי בראשית ב, יט.
אור תורה להה"מ ד, סע"ב ואילך. לקו"ת
בהר מא, ג. ועוד.

26) פיוט "אדון עולם".
27) תו"א מג"א צט, ב.
28) ס"כ (קל, סע"א ואילך).

בפירושו הכתוב³⁰ וכל אשר יקרא לו האדם נפש חי' הוא שמו, והו"ע השמות בלשון הקודש, שאינם הסכמיים, אלא יש שייכות ממש להשם אל עצם הדבר, ומורה על שרשו, וכדאיתא בשל"ה³¹ שאדה"ר ידע סוד מרכבה העליונה ועל כן חי' יודע לקרוא שמות, לזה נאה לקרות שור³², מפני ששרשו מבחי' פני שור שבמרכבה, ועד"ז בשאר הנבראים, מ"מ, כל זה הוא בהעלם, והיינו, שאנו רק יודעים שע"י השם נמשך החיות, אבל החיות אינו מתגלה ע"י השם, וכמו"כ לא מתגלה ע"י השם שורש הדבר, ואין זה אלא שאנו יודעים שהשמות שניתנו לכל הנבראים הם בהתאם לשרשם, ולכן יכולים אנו לידע את חילוקי שרשי הנבראים מחילוקי שמותיהם, אבל השם עצמו אינו מגלה ולא ניכר בו שרשו כלל. וכן הוא גם בהשם הפרטי של כל אדם, דעם היות שהשם מקשר הנשמה בגוף, והחיות הנמשך מהנשמה ומחי' את הגוף הוא נשרש בהשם (כפי שמבאר אדמו"ר הזקן בלקו"ת³³), מ"מ, הרי זה בהעלם ואינו ניכר כלל. ולכן מצינו³⁴ כמה בני אדם ששמותיהם שוים, שזהו לפי ששרשם אחד (כמבואר בספרי קבלה), ומ"מ חלוקים הם זמ"ז לא רק בענינים חיצוניים, אלא גם בענינים עיקריים. וזהו כללות ההפרש שבין אור לשם, שאור הוא גילוי, היינו, שהאור עצמו הוא בבחי' גילוי, שהוא מעין המאור, והוא בגילוי גם בהדבר שנעשה מאור על ידו, כנ"ל. משא"כ השם הוא בבחי' העלם, היינו, שהוא בהעלם הן לגבי הדבר הנקרא בשם זה, והן לגבי האדם הקורא את הדבר בשם זה.

אמנם יש גם מעלה בענין השם לגבי ענין האור, דהנה, האור הוא הארה בלבד ואינו ממשיך את העצם, שהעצם נשאר במקומו ואינו נמשך בהאור, משא"כ השם ממשיך את העצם, שהרי כאשר קורין לאדם בשמו אזי הוא נפנה לקוראו (לא רק בעניניו החיצוניים, אלא) בכל עצמותו. ואי אפשר לומר שזה שהאדם נפנה להקורא בשמו הוא ענין הסכמי, שכך הסכים בעצמו שכאשר יקראוהו בשמו יפנה לקוראו, שהרי אנו רואים שע"י קריאת השם נמשך חיות חדש מעצם הנפש, כמו במצב של התעלפות חזקה רח"ל, שאז מסתלקים כל הגילויים מהנפש השייכים לגוף ועולים לשרשם בעצם הנפש, ועד שאינו מועיל (לא רק אכילה

34) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ס"ע שג ואילך. אוה"ת שמות ע' קד. סה"מ תר"ל ע' סח. תרס"ח ע' פב.

30) בראשית ב, יט.
31) בהקדמה בית המקדש (יד, א).
32) ב"ר פ"ז, ד. וש"נ.
33) בהר שם.

ושתי', אלא) אפילו ענין של רפואה, ומ"מ, עי"ז שלוחשים שמו באזנו מעוררים וממשיכים חיות חדש מעצם הנפש³⁵. וזוהי מעלת השם על האור, שאינו הארה בלבד, אלא שייך אל העצם, שמגיע ומעורר את העצם. וזהו גם מה שענין השם שייך יותר להתלבשות הנפש בגוף (שעל ידו נעשה חיבור חיות הנפש עם הגוף) דוקא, שאז דוקא נקרא בשם, ולכן מצינו³⁶ שאף שבנשמת רשב"י וכן בנשמת רב המנונא סבא הי' ניצוץ (ואפשר גם בחי' נעלית יותר מבחי' ניצוץ) מנשמת משה רבינו (כמבואר בספרי קבלה³⁷), מ"מ, אינם נקראים בשם משה, אלא בשם שמעון או המנונא, והיינו, לפי שהשם שייך אל התאחדות החיות עם הגוף (הגוף שלו) דוקא. והרי התלבשות הנפש בגוף היא באופן שבזה מוגדר העצם כו³⁸.

(ה) **והנה** ע"ד ההפרש בין אור ושם הוא גם ההפרש בין אור לכת. דהנה³⁹, ענין האור, להיותו גילוי כנ"ל, אינו ענין של התחדשות, וכמשנת"ל במאמר שלפנ"ז⁴⁰ דכיון שהאור כלול במאור, ולא עוד אלא שבהיותו כלול במאור הוא ביתר שאת (כמבואר בשער היחוד והאמונה⁴¹), א"כ, מה שנמצא האור אין זה ענין של התחדשות, כי אם מה שנתגלה האור שהי' כלול תחילה בהמאור. וכשם שהאור עצמו אינו ענין של התחדשות, כמו כן פעולתו להאיר את הדבר שנעשה מואר על ידו היא ג"כ לא באופן של התחדשות, שהרי הדבר עצמו נמצא גם לפנ"ז, אלא שמקודם לא הי' נראה, ועי"ז שהאור מאיר הרי הוא נראה. וכמו כן בנוגע לפעולת הצמיחה שנעשית ע"י אור השמש ואור הירח, כמ"ש⁴² ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים, שאין זה התחדשות בהגשם, אלא צמיחה וגידול בלבד, כמ"ש באגה"ק⁴³ בענין המזל המכה בו ואומר לו גדל⁴⁴, שזהו רק הצמיחה מקטנות לגדלות. וכל זה הוא בענין האור, שלהיותו בחי' גילוי, לא שייך בו הפסק כו', ובמילא אין בו ענין של התחדשות. אמנם, ענין הכח הוא באופן של התחדשות, וכמו כח

35) ראה סה"מ תרצ"ט ע' 163. תש"א ע' 82. תש"ב ע' 73. ועוד.

36) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ואוה"ת שם.

37) ראה חסד לאברהם מעין חמישי נהר

כה. עמק המלך שער יא (שער דיקנא קדישא)

פ"ט (סב, א). ועוד.

38) חסד קצת (המו"ל).

39) בהבא לקמן — ראה ד"ה אתם נצבים

תרד"ע הנ"ל (המשך תער"ב שם ע' תרלב ואילך).

40) ד"ה אתם נצבים (לעת-עתה לא הגיע לדינו. המו"ל 2).

41) פ"ג.

42) ברכה לג, יד.

43) ס"כ (קלב, א).

44) ראה ב"ר פ"י, ו. זהר ח"א רנא, א

(בהשמטות). ח"ב קעא, ב. מו"נ ח"ב פ"י.

הפעולה והמעשה שבאדם, שהפעולה אינה מהות כח הפועל, שהרי כח הפועל הוא כח רוחני, והפעולה הנעשית מזה היא פעולה גשמית, וא"כ, הפעולה שבאה מהכח היא ענין של התחדשות. וכן הוא בכח האומן הפועל איזה דבר כמו עשיית כלי, הרי זה התחדשות דבר, שבתחלה הוא חומר פשוט, וע"י כח האומן נתחדש בו צורה. ועם היות שהחומר נושא את הצורה בתוכו, וא"כ אפשר לומר לכאורה שהצורה היא רק בכחי' גילויי העולם מהחומר, הרי האמת היא שענין זה שהחומר נושא בתוכו את הצורה הוא רק עלולית בלבד, והיינו, שהחומר ראוי לעשות בו צורה, ואין זה באופן שהצורה כלולה בהעלם בהחומר, לא בכחי' העלם שישנו במציאות, ואפילו לא בכחי' העלם שאינו במציאות, וא"כ, הצורה שנעשית ע"י כח האומן היא בכחי' התחדשות. וענין ההתחדשות ניכר יותר בכח הזריקה, שכאשר זורק אבן מלמטה למעלה, נעשה ענין של התחדשות היפך הטבע, שהרי טבע האבן הוא לירד וליפול למטה, וע"י כח הזריקה נעשה בו התחדשות היפך טבעו לילך מלמטה למעלה. וזהו המעלה שבענין הכח על ענין האור, שהאור אין בו ענין של התחדשות דלהיותו בחי' גילוי, לא שייך בו הפסק, ובמילא לא שייך בו התחדשות (כנ"ל), משא"כ הכח, להיותו בחי' העלם, שייך בו הפסק כו', אך מצד זה גופא יש בו מעלה, שפועל ענין של התחדשות. ועד"ז יובן בענין הכח למעלה, כמ"ש⁴⁵ אתה עשית את השמים ואת הארץ בכחך הגדול, שענין הכח הוא שעל ידו נעשה ההתחדשות דשמים וארץ מאין ליש, והו"ע התחדשות עולמות ביי"ע ע"י בחי' כח המלכות דאצילות כמו שהיא לאחר הפרסא שבין אצילות לבי"ע, שעל ידו נעשה החידוש דהתהוות הנבראים דבי"ע מאין ליש. וכן הוא גם בכללות העולמות, כידוע⁴⁶ שא"ק נקרא אדם דבריאה דכללות, לפי שהתהוותו היא לאחרי צמצום הראשון, שעל ידו נעשה כללות ענין ההשתלשלות באופן של התחדשות מאין ליש, שזהו ענין הכח כו'.

ו) ולהעיר שכל האמור לעיל בהחילוק שבין אור לשם וכח, אינו בסתירה⁴⁷ להמבואר בכ"מ⁴⁸ ששם ואור הם ענין אחד, ומה שבמדרש נקרא שם, נקרא בלשון הזהר והקבלה אור, כי, מה ששם ואור

ע' א ואילך. אוה"ת ענינים ע' עז ואילך. ד"ה

מה רב טובך תרמ"ד.

(47) ראה גם סה"מ תר"ל ס"ע סז ואילך.

תרס"ח ס"ע פא ואילך.

(48) לקר"ת בהר שם. ובכ"מ.

(45) ירמי' לב, יז.

(46) עץ חיים שער א (דרוש עגולים

יושר) ענף ד. שער ב (השתלשלות י"ס דרך

עגולים) ענף ב. שער ג (סדר אצילות

למהר"ן) פ"א. מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים

הו"ע אחד הרי זה רק בכללות, והיינו, שבכללות הענינים הנה גם אור הוא כמו שם בלבד, כיון שכללות הגילויים, גם האורות היותר נעלים, הם באין ערוך לגבי העצמות, והם בבחי' העלם לגבי' כמו שם. ולאידך גיסא, הנה מצד זה שלית אתר פנוי מיני⁴⁹, ואין עוד מלבדו⁵⁰, הרי גם ההעלם דבחי' שם הוא כמו אור, כי, לגבי העצמות שאין שום דבר מעלים ומסתיר לפניו, גם העלם והסתר היותר גדול הו"ע של אור וגילוי. וזהו שבכללות נחשבים שם ואור לענין אחד, שלכן, מה שבמדרש נקרא שם נקרא בלשון הזהר והקבלה אור. אבל בפרטיות יותר, יש ענינים אשר הן מצד למעלה והן מצד למטה הם בבחינת אור, ויש ענינים שהם בבחינת שם וכח.

ז) **וע"פ** המבואר לעיל שיש מעלה בענין האור על ענין השם והכח, ויש מעלה בענין השם והכח על ענין האור, וכנ"ל שמעלת האור הוא בענין הגילוי, ומעלת הכח הוא שפועל ענין של התחדשות, יובן מה שבתבנת אלקי יש ב' פירושים, לשון אלקות וגם לשון כח, להורות שיש בו הן מעלת האור שהו"ע של גילוי, והן מעלת הכח שפועל ענין של התחדשות. וזהו אלקי המלך, היינו, שבחי' אלקי, בב' הפירושים שמורים על מעלת האור ומעלת הכח, הם מצד בחי' המלכות (המלך), והיינו, שע"י בחי' המלכות נמשך אור שהוא בבחי' אלקי, מלשון אלקות⁵¹ ומלשון כח, שהאור האלקי בא בבחי' כח הפועל בנפעל להוות מציאות הנבראים בבחי' התחדשות יש מאין. וכידוע⁵² בענין ההפרש בין ספירת המלכות לשאר הספירות, שהתהוות הנבראים להיות דבר נפרד היא ע"י המלכות דוקא, משא"כ המדריגות שלמעלה מזה שאינם בבחי' מקור לעולמות, לא מבעי בחי' חו"ב, שזהו כמשל השכל שבאדם שאינו מוכרח אל הזולת, שהרי יכול לישב לעצמו ולהשכיל השכלות, ואפילו המדות ששייכים אל הזולת, שהרי אינו שייך להתחסד על עצמו אלא רק על זולתו, וכידוע⁵³ הראי' מאברהם אבינו שהצטער שלא היו לו אורחים, לפי שמדת החסד והאהבה שייכת רק על הזולת דוקא, מ"מ, אין הכרח שהשפעה מהמדות תהי' דוקא למי שהוא זולת לגמרי, היינו, נפרד ונבדל ממנו, שהרי אפשר להיות השפעת המדות גם על בנים ושרים כו',

52) ראה סה"מ עטר"ת ס"ע סג ואילך.

53) ראה המשך תער"ב ח"א ע' פא.

סה"מ עטר"ת שם. ובכ"מ.

49) תקו"ז תנ"ז (צא, ב).

50) ואתחנן ד, לה.

51) ראה גם המשך תער"ב ח"ב פש"ל.

משא"כ ענין המלוכה הוא כמאמר⁵⁴ אין מלך בלא עם, פי' עם מלשון עוממות, שהם דברים נפרדים וזרים ורחוקים ממעלת המלך (כמבואר בשער היחוד והאמונה⁵⁵). וזהו שמצד ענין המלך, בחי' המלכות, נמשך להיות אלקי, מלשון אלקות ומלשון כח, היינו, שהאור האלקי בא בבחי' כח הפועל בנפעל להוות מציאות הנבראים בבחי' התחדשות. ועז"נ ארוממך אלקי המלך, דכיון שמצד בחי' המלכות (המלך) נמשך להיות אלקי, מלשון אלקות וגם מלשון כח, שעז"ז נעשה החידוש דהתהוות עולמות ביי"ע הנפרדים, שענין זה נעשה באופן של הפסק והתחדשות, ולא בדרך של גילוי, לכן צריך להיות הענין דארוממך אלקי המלך, שבבחי' אלקי המלך יומשך ויאיר בגילוי בחי' רוממות העצמית, שזהו"ע ארוממך באופן של המשכה מלמעלה למטה, שבחי' רוממות העצמית יומשך ויאיר בגילוי בהנבראים שלמטה. וכמו כן ארוממך אלקי המלך מלמטה למעלה, היינו, לרומם את בחי' אלקי המלך לבחי' רוממות העצמית.

(ח) **והנה** ענין זה נפעל ע"י אדה"ר, באמרו הוי' מלך גאות לבש, שעז"ז המשיך בחי' רוממות העצמית בגילוי, ופעל זאת בכל הנבראים, באמרו בואו נשתחוו ונכרעה נברכה גו', כנ"ל (ס"ב). וכן הוא בכל שנה ושנה, שבכל ר"ה נמשך גילוי בחי' רוממות העצמית עד למטה מטה, דהנה, העבודה דר"ה היא בבחי' הזוהר עצמית שמצד עצם הנשמה⁵⁶, ועצם הנשמה דערנעמט את העצם שלמעלה, בחי' רוממות העצמית. וענין זה נמשך עד לכח היותר תחתון, שזהו מ"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר⁵⁷ שעיקר העבודה דר"ה הוא באמירת אותיות, והרי ענין אמירת האותיות הוא בדוגמת הענין דכלי, שם וכח⁵⁸, ויתירה מזה, מצות היום בשופר⁵⁹, שתק"ש הו"ע המעשה שלמטה מהדיבור, דאף שתק"ש היא חכמה ואינה מלאכה⁶⁰, מ"מ, הרי זה בחי' מעשה שלמטה גם מאמירת האותיות דפסוקי מלכיות זכרונות ושופרות. וזהו ענין העבודה דר"ה, שהעבודה היא מצד עצם הנשמה כפי שנמשכת וחודרת (נעמט דורך) עד לכח היותר תחתון.

תרצ"א (סה"מ תרצ"א ע' לו ואילך).
 (57) ראה סה"מ תרצ"ז ע' 310. וש"נ.
 (58) ראה ד"ה שיר המעלות דשבת שובה,
 וא"ו תשרי פ"ה (לקמן ע' 25).
 (59) משנה ר"ה כו, ב. גמרא שם כו, א.
 (60) שם כט, ב.

(54) בחיי וישב לח, ל. שם ר"פ בלק. כד
 הקמח ר"ה (ב) ד"ה ועוד (בהוצאת שאוועל
 — ע' שעט).
 (55) רפ"ז.
 (56) ראה ד"ה אתם נצבים הנ"ל (המשך
 תער"ב שם ע' תלד). וראה סד"ה דרשו

ט) **וזהו** גם שגבי ראש השנה כתיב⁶¹ אתם נצבים היום (דקאי על ראש השנה⁶²) כולכם לפני הוי' אלקיכם ראשיכם שבטיכם וגו' עד שואב מימך, והיינו, שאף שפירט הכתוב עשר מדריגות בבנ"י⁶³, מ"מ, נצבים כולכם לאחדים כאחד, וכפי שמבאר אדמו"ר הזקן בלקו"ת⁶⁴ שכל ניצוצי נשמות נצבים ומתעלים במקורם הראשון כו'. ובהקדם החילוק שבין ר"ה (יום הששי למע"ב) ליום הששי דמ"ת (ששי בסיון), דעם היותם שייכים זל"ז, כדרשת רו"ל⁶⁵ מאי דכתיב⁶⁶ ארץ יראה ושקטה כו' בתחלה יראה ולבסוף שקטה, וזהו מ"ש⁶⁷ ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי, בה"א יתירה, מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה שמים וארץ ואמר להם אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין כו', היינו, שבמ"ת נעשה קיום ותוקף במעשה בראשית (גם כפי שעולם על מילואו נברא⁶⁸), מ"מ, יש הפרש ביניהם, שבמ"ת היו חילוקי מדריגות בבנ"י, והיינו, דעם היות שהגילוי מלמעלה (וירד הוי' על הר סיני⁶⁹, עם כל הפמליא דילי"ו⁷⁰) הי' באופן שלמעלה מהתחלקות, מ"מ, כפי שגילוי זה נמשך למטה היו חילוקי מדריגות, משה מחיצה בפ"ע אהרן מחיצה בפ"ע וכו'⁷¹, משא"כ בר"ה כתיב אתם נצבים היום כולכם, והיינו, שגם מצד המטה אין ענין של התחלקות. וטעם הדבר הוא⁶, לפי שבמ"ת הוא גילוי התורה שהיא בחי' חכמה, ובבחי' יש התחלקות. ואף שהתורה היא בחי' עצמות החכמה, מ"מ הרי זה בחי' אור פנימי (והיינו, שהחכמה בכל מקום שהיא, גם בבחי' עצמות החכמה, היא בבחי' אור פנימי), שבא בבחי' מדידה לפי ערך המקבלים, ולכן הי' בזה ענין של התחלקות, משה מחיצה בפ"ע אהרן מחיצה בפ"ע וכו'. משא"כ בר"ה נמשך בחי' רוממות העצמית, וגם העבודה דר"ה היא בבחי' עצם הנשמה, שזהו"ע שלמעלה מהתחלקות, שהכל שוים. והיינו, שגם פרטי המדריגות מראשיכם כו' עד בחי' שואב מימך, שדוגמתם בכל אחד בפרט הם עשר כחות הנפש, הם באופן דכולכם, לאחדים כאחד, לפי שגם הכחות הגלויים חדורים (זיינען דורכגענומען) בהעצם שלמעלה מהתחלקות. וזהו גם מה שמבאר כ"ק

67) בראשית א, לא.

68) ראה ב"ר פי"ד, ז. וראה שם פי"ב, ו.
פי"ג, ג (וביפ"ת שם).
69) יתרו יט, כ.
70) ראה שמו"ר פכ"ט, ב. פסיקתא רבתי פכ"א (פיסקא עשרת הדברות), ז.
71) ראה מכילתא ופרש"י יתרו שם, כד.

61) נצבים כט, ט"י.

62) ראה פענח רוא ס"פ נצבים. מגלה עמוקות נצבים ד"ה עשירי (ס, ד).
63) ראה זהר ח"ב פב, א. הובא בלקו"ת שבערה הבאה.
64) ר"פ נצבים.
65) שבת פח, א.
66) תהלים עו, ט.

מו"ח אדמו"ר בהשיחה דר"ה תש"ה⁷² שבר"ה ישנו ענין ההכתרה וענין ההשתחוואה, והחילוק ביניהם, שענין ההכתרה הוא שמכתירים את המלך ליבטל אליו בכל אשר יצוה, והרי בכל אשר יצוה הוא כבר ענין של ציור, והיינו, דעם היות שעדיין אין ענין של ציווי בפועל, מ"מ, כיון שהקב"ע הוא ליבטל אליו בכל אשר יצונו, שמזה יומשך אח"כ רצונות פרטיים, הרי זה ביטול לבחי' הרצון, משא"כ ההשתחוואה הוא הביטול אל העצם, ביטול עצמי לבעל הרצון. וזהו גם מעלת הקב"ע דר"ה על הקב"ע דכל השנה, שהקב"ע דכל השנה הוא הביטול לבחי' הרצון, והקב"ע דר"ה הוא ביטול עצמי לבעל הרצון⁷³.

וזהו אתם נצבים היום כולכם גו', שבר"ה נצבים קיימים ועומדים בבחי' ביטול עצמי לבעל הרצון, ועי"ז נעשה המשכת בחי' רוממות העצמית³⁸ בכל עשר כחות הנפש, ובאופן שמאיר בגילוי, שזהו אתם נצבים היום, שהיום מורה על ענין האור והגילוי, וכמארז"ל⁷⁴ מה היום מאיר כו', והיינו, שבחי' רוממות העצמית נמשך בגילוי בכל עשר כחות הנפש עד לכח היותר תחתון, שבכולם מאיר בחי' העצם, ועד שנמשך גם בעולם, שנרגש בהבריאה כולה מלכותו ית', כמו שהי' בר"ה בפעם הראשונה שאז אמר אדה"ר הוי' מלך גאות לבש, בואו נשתחוה ונכרעה גו'. וזהו גם שמבחי' רוממות העצמית נמשך אור חדש כו', ובא בכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה⁷⁵.

74) תנחומא נצבים א.
75) חסר סיום הברכה (המו"ז).

72) ספר השיחות תש"ה ע' 9.
73) ראה גם רד"ה זה היום תרס"ב (סה"מ
תרס"ב ס"ע רכה ואילך).